

Nr 178.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående reglering av Storsjön m. m.; given Stockholms slott den 3 mars 1938.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Albert Forslund.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 3 mars 1938.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, ENGBERG, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Forslund:

I proposition den 14 januari 1938, nr 39, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att vattenfallsstyrelsen må för kronans räkning ingå avtal om en första reglering av Storsjön i huvudsaklig överensstämmelse med det vid statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för nämnda dag fogade förslaget till avtal. Såsom av propositionen närmare framgår, avsågs med

nämnda avtal, vilket skulle slutas mellan vattenkraftsintressenterna i Indalsälven, att i avvaktan på den slutliga regleringen av Storsjön genomföra en mindre reglering av denna sjö. Kostnaderna för en sådan reglering av mindre omfattning hava beräknats till 385,000 kronor, varav å kronans vattenfall skulle belöpa ett belopp av 169,000 kronor, att gäldas framdeles i samband med de blivande utbyggnaderna av kronans fall i nämnda älv. Ifrågavarande proposition har, av skäl som framgå av det följande, ännu icke blivit föremål för behandling av riksdagen.

I skrivelse den 8 februari 1938 meddelade *vattenfallsstyrelsen*, att under den senaste tiden förslag framkommit att träffa avtal med Hissmofors aktiebolag därom, att bolaget skulle ersätta sin nuvarande damm vid Hissmoforsen med en ny sådan, vilken skulle byggas snarast möjligt och så anordnas, att den även kunde tjänstgöra såsom regleringsdamm för Storsjön såväl vid den närmast ifrågasatta provisoriska regleringen som också vid den planerade definitiva regleringen av Storsjön. Då en lösning enligt detta förslag skulle komma att erbjuda åtskilliga fördelar, hade underhandlingar inletts mellan övriga fallägare nedanför Storsjön och Hissmofors aktiebolag. Innan dessa underhandlingar avslutats, kunde sålunda icke bedömas vilken lösning, som komme att väljas för Storsjöns reglering, och vilka anslagsmedel, som vattenfallsstyrelsen behövde för sitt deltagande däri.

I skrivelse den 28 februari 1938 har vattenfallsstyrelsen i sistberörda hänseende ytterligare anfört:

Förhandlingarna om ett nytt avtal med samtliga intressenter i Storsjöns definitiva reglering kunna icke så snabbt genomföras, att ett förslag till sådant avtal kan i slutgiltigt skick föreläggas årets riksdag. Å andra sidan drager uppförandet av dammen för denna reglering, som för samtliga intressenter är ett viktigt önskemål, en lång tid för sitt genomförande, vadan det är av vikt, att företaget, om underhandlingarna leda till resultat, utan tidsutdräkt kan påbörjas. Den definitiva regleringen är avsedd att genomföras i två stadier, men beslut om utförandet av andra stadiet får tills vidare anstå, till dess att planen för detsamma hunnit fixeras i fråga om dämmningshöjd och kostnader. Verkställda beräkningar giva vid handen, att kostnaderna för företagets första stadium komma att uppgå till 3,400,000 kronor, varav på kronans del såsom ägare av Stadsforsen skulle belöpa 1,100,000 kronor att fördelas på åren 1938—1941. För budgetåret 1938/1939 skulle erfordras ett belopp av 350,000 kronor. Om samtliga anläggningskostnader gäller att, i den mån ytterligare fall i Indalsälven bebyggas, ägarna av dessa fall komma att enligt vattenlagens bestämmelser gälda sina andelar av anläggningskostnaderna efter båtnaden av företaget. Genom den definitiva regleringens första stadium skulle produktionsförmågan i Stadsforsens kraftverk, som beräknas successivt kunna tagas i bruk under åren 1939—1940, kunna ökas med cirka 29 miljoner kilowattimmar per år. Vattenfallsstyrelsen finner alltså, att det skulle vara för kronan förmånligt att bidra till att denna reglering skulle kunna genomföras så snabbt som möjligt.

Den provisoriska reglering, som avses i proposition nr 39, är avsedd att kunna genomföras så hastigt, att den kan av intressenterna tagas i bruk, redan innan kronans anläggning i Stadsforsen är driftfärdig, och kronan skulle följaktligen icke gälda någon andel i anläggningskostnaden, förrän detta ägt rum eller under budgetåret 1939/1940. Något anslag för budgetåret

1938/1939 erfordras följaktligen icke. Den definitiva regleringen åter är betydligt större i omfattning och medför även betydligt större fördelar men kan ej till intressenternas bättnad genomföras förrän år 1941, då Stadsforsverket sålunda redan är i drift.

På grund av vad sålunda anförts hemställer vattenfallsstyrelsen, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att vid behandlingen av proposition nr 39 alternativt besluta att bemyndiga Kungl. Maj:t att godkänna avtal mellan vattenfallsstyrelsen och vissa övriga vattenfallsägare i Indalsälven angående första stadiet av Storsjöns definitiva reglering samt reservationsvis för sådant ändamål anvisa ett anslag för budgetåret 1938/1939 av 350,000 kronor, att utgå av lånemedel.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, hava förhandlingar numera upptagits rörande den definitiva reglering av Storsjön, i avvaktan varå de i propositionen nr 39 till årets riksdag omförmälda regleringsåtgärderna voro avsedda att vidtagas. Därest de nu pågående förhandlingarna leda till en överenskommelse, förfaller behovet av det avtal, som avses i nyssnämnda proposition. *Departements-
chefen.*

Enligt vad vattenfallsstyrelsen framhållit är det angeläget, att den definitiva regleringen av Storsjön kommer till stånd snarast möjligt, därest överenskommelse i ämnet kan träffas. En sådan överenskommelse skulle närmast avse det första stadiet av regleringen. Kostnaden för genomförande av första stadiet är beräknad till 3,400,000 kronor, varav på kronan såsom ägare av det under utbyggnad varande kraftverket i Stadsforsen skulle belöpa 1,100,000 kronor, att utgå under åren 1938—1941. För nästa budgetår skulle i detta fall erfordras ett anslag av 350,000 kronor. Då ett genomförande av första stadiet skulle medföra en ökning av produktionsförmågan i Stadsforsens kraftverk med omkring 29 miljoner kilowattimmar, finner vattenfallsstyrelsen det förmånligt för kronan att medverka till ett skyndsamt genomförande av regleringsföretaget. Att märka är härvid även att kronans insats å 1,100,000 kronor delvis innebär ett förskotterande av kostnadsandelar, som belöpa på andra ännu ej bebyggda fall, och att dessa förskott skola återgäldas i den mån fallen utbyggas.

Med hänsyn till vad sålunda anförts anser jag mig böra biträda vattenfallsstyrelsens nu föreliggande förslag, innebärande att av riksdagen skulle utverkas bemyndigande för Kungl. Maj:t att bestämma om de villkor, på vilka avtal må träffas om förenämnda definitiva reglering av Storsjön, samt att för budgetåret 1938/1939 skulle anvisas ett anslag av 350,000 kronor, att användas för det fall att berörda överenskommelse kommer till stånd.

Under förhandenvarande förhållanden synes den genom förenämnda proposition nr 39 gjorda framställningen böra ändras så till vida, att det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att, vid bifall till vad jag här förordat, besluta även i fråga om det i nämnda proposition avsedda avtalet.

Under återopande av det anförda hemställer jag alltså, att Kungl. Maj:t måtte, med ändring av det i proposition den 14 januari 1938, nr 39, framlagda förslaget, föreslå riksdagen att

dels medgiva, att överenskommelse om utförande av första stadiet av Storsjöns reglering må träffas av vattenfallsstyrelsen på villkor, som Kungl. Maj:t äger bestämma;

dels till reglering av Storsjön för budgetåret 1938/1939 å kapitalbudgeten, under rubrik Statens vattenfallsverk, anvisa ett *reservationsanslag* av 350,000 kronor, att disponeras under förutsättning att dylik överenskommelse kommer till stånd;

dels ock bemyndiga Kungl. Maj:t att, därest sådan överenskommelse icke kommer till stånd, godkänna avtal om en första reglering av Storsjön i huvudsaklig överensstämmelse med det vid statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 14 januari 1938 (proposition nr 39) fogade förslaget.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Fredric Hawerman.